

Suvremeni socio-demografski razvoj Grada Sinja

Župić, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:355107>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-01**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

MARIJA ŽUPIĆ

**SUVREMENI SOCIO-DEMOGRAFSKI RAZVOJ
GRADA SINJA**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

MARIJA ŽUPIĆ

**SUVREMENI SOCIO-DEMOGRAFSKI RAZVOJ
GRADA SINJA**

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Doc. dr. sc. Monika Komušanac

Zagreb, 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. OSNOVNA OBILJEŽJA RAZMATRANOGA PROSTORA	1
2.1. Prirodno-geografska obilježja Grada Sinja.....	3
2.2. Geoprometna i geostrateška važnost Grada Sinja.....	4
3. DRUŠTVENO-EKONOMSKI POTENCIJAL GRADA SINJA	5
4. POPISI STANOVNIŠTVA (2001.-2021.)	10
4.1. Popis stanovništva 2001. godine.....	10
4.2. Popis stanovništva 2011. godine.....	12
4.3. Popis stanovništva 2021. godine.....	14
5. SUVREMENA DEMOGRAFSKA SLIKA GRADA SINJA	15
5.1. Ukupna depopulacija i starenje stanovništva.....	15
5.2. Trendovi prirodnoga kretanja stanovništva.....	18
5.3. Kretanje broja sklopljenih i razvedenih brakova.....	19
5.4. Recentno iseljavanje.....	20
6. PERSPEKTIVA DEMOGRAFSKOGA RAZVOJA GRADA SINJA	22
7. ZAKLJUČAK	23
POPIS LITERATURE.....	24
IZVORI PODATAKA.....	24
POPIS SLIKA I TABLICA.....	26

1. UVOD

Grad Sinj sa svojih četrnaest naselja koja mu pripadaju broji 23.574 stanovnika prema zadnjem provedenom popisu stanovništva, kućanstava i stanova iz 2021. godine. Grad Sinj je za razliku od ostatka Hrvatske godinama slovio kao demografski stabilno i jako područje. No negativni demografski trendovi zahvatili su i područje Sinja, pa je tako 2013. godine zabilježena i prva negativni prirodna promjena, odnosno u Gradu Sinju je umrlo više stanovnika nego što ih se rodilo te godine. Godina 2013. uzima se kao početak procesa depopulacije u Gradu Sinju koji traje i danas. Negativni trendovi sve su izraženiji u Hrvatskoj, a sve se više javljaju i u malim gradovima poput Sinja.

Cilj ovog rada je analizirati suvremene demografske procese u Gradu Sinju u razdoblju od 2001. do 2021. godine, ali i definirati ulogu i značaj Sinja za ukupni razvoj ovog prostora. Osim odrednica prirodnog kretanja stanovništva Grada Sinja definirat će se i temeljna migracijska obilježja te važnost Sinja za društveni, povijesni, kulturni i identitetski razvoj čitave Sinjske krajine.

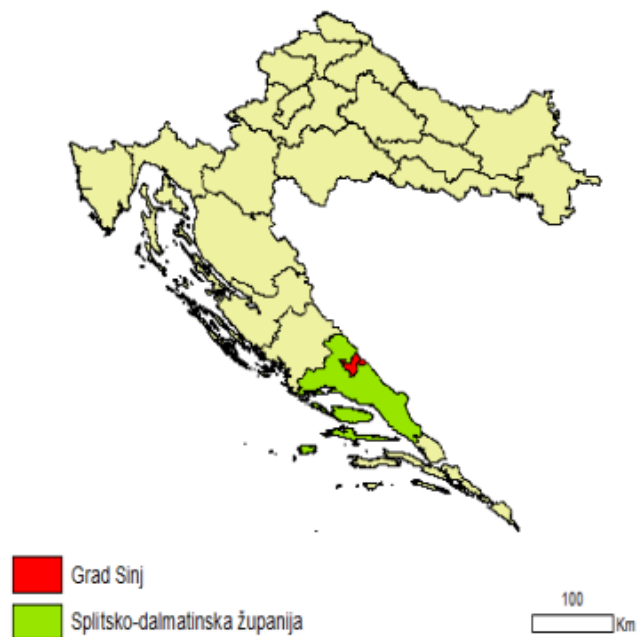
2. OSNOVNA OBILJEŽJA RAZMATRANOG PROSTORA

Grad Sinj administrativno pripada Splitsko-dalmatinskoj županiji, jednoj od najvećih županija u Republici Hrvatskoj (Slika 1.), te je središte Sinjske, a samim time i Cetinske krajine. Područje Cetinske krajine čine gradovi Sinj, Trilj i Vrlika, općine Hrvace, Dicmo i Otok, te dijelovi općina Dugopolje, Civljane i Muć. Termin Cetinska krajina ne potječe izravno od imena rijeke Cetine, nego od hrvatske srednjovjekovne županije, odnosno knežije Cetine, pa tako isti naziv ravnopravno nose i rijeka, ali i kraj.¹ Grad Sinj ima ukupnu površinu 194,27 km² što čini 4,3% kopnene površine Splitsko-dalmatinske županije. Grad je okružen brojnim planinama, smješten je između Svilaje i Dinare na sjeveru te Kamešnice na sjeveroistoku. Nalazi se na 327 metara nadmorske visine i na 30 kilometara udaljenosti od Jadranskoga mora.²

¹ Cetinska krajina, Wikipedia. URL: https://hr.wikipedia.org/wiki/Cetinska_krajina

² Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015. – 2020., str. 16.

Slika 1. Geografski položaj Grada Sinja u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Izvor: Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015. – 2020.

Prostor Grada Sinja smješten je na važnoj transverzalnoj okosnici razvoja koja spaja unutrašnjost s morem, što je gradu omogućilo bogat razvoj od prapovijesti pa sve do danas.³

Grad Sinj je mjesto održavanja tradicionalne viteške igre Alke, koja se održava svake godine u prvoj nedjelji mjeseca kolovoza u znak pobjede nad turskim osvajačima. Sinjska alka je od 15. studenoga 2010. godine pod zaštitom UNESCO-a kao nematerijalna svjetska baština. Budući da je Grad Sinj i Marijansko svetište, u ljetnim mjesecima posjećuju ga brojni hodočasnici i turisti.

Osim svojeg urbanog središta, područje Grada Sinja obuhvaća vinograde, vrtove, voćnjake, oranice i livade koje su najvrjednije površine za bavljenje poljoprivrednom djelatnosti, a na brdskim i planinskim predjelima pašnjake, livade i šume koje predstavljaju dobru osnovu za slobodnu ispašu stoke, odnosno razvoj stočarstva.⁴

³ Strateški razvojni program Grada Sinja, 2007., str. 8.

⁴ Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015. – 2020., str. 16.

2.1. Prirodno-geografska obilježja Grada Sinja

Budući da se Sinj nalazi u kotlini tek tridesetak kilometara od mora, na ovom prostoru isprepleću se utjecaji dviju klima. To su umjereno topla vlažna klima sa vrućim ljetima i umjerena topla vlažna klima s toplim ljetom, odnosno prema Köppenovoj klasifikaciji klime to su Cfa i Cfb klime. Za ovo podneblje karakteristični su periodi ljetne suše, nepovoljan raspored oborina tijekom cijele godine te jak utjecaj vjetra, posebice bure. Najtopliji mjesec u godini je srpanj sa srednjom temperaturom zraka od 22°C, dok je siječanj najhladniji mjesec sa srednjom temperaturom zraka od 4°C. Najveća količina oborina pada u razdoblju od rujna do prosinca koji bilježi najviše padalina. Ukupan broj oborinskih dana iznosi 123 dana godišnje. Snijeg najčešće pada u veljači (5 dana), a uvjeti navlaživanja u vegetacijskom razdoblju su povoljni.⁵

S hidrološke strane, Grad Sinj ima vode u izobilju. Područje je bogato nadzemnim i podzemnim vodama. Ukupan protok rijeke Cetine iznosi 107 m³ /sek vode.⁶

Od tala najzastupljenije su crvenice i rendzine u neposrednom slivu rijeke Cetine, a u planinskim dijelovima javljaju se crnice.

Biljni pokrov dijeli se u dvije vegetacijske zone:

1. submediteransku listopadnu vegetaciju
2. gorsku vegetacijsku zonu.

Cijelo je područje uglavnom prekriveno listopadnom vegetacijom, dok su planinska područja prekrivena bukvom.⁷

Cetinska krajina bogata je i brojnim vrstama ljekovitog bilja poput smilja, kadulje, Gospine trave, majčine dušice i dr., a osim bogate vegetacije, Cetinska krajina obiluje i brojnim životinjskim vrstama, gdje se ističu pastrva, šaran, klen,... Također, važno je istaknuti i postojanje endemične čovječje ribice, koja se nastanila u špiljskim vodama te u kanjonu ispod Šestanovca.

Područje Grada Sinja pogodno je za razvoj poljoprivrede i turizma, posebice sportsko-rekreacijskog i avanturističkog, vjerskog, ali i ruralnog turizma koji je relativno nov te se počeo pojavljivati na prostoru Hrvatske 90ih godina prošlog stoljeća.⁸

⁵ Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015. – 2020., str. 17.

⁶ Strateški razvojni program Grada Sinja, 2007., str. 9.

⁷ Strateški razvojni program Grada Sinja, 2007., str. 11.-12.

⁸ Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015. – 2020., str. 60.-70.

2.2. Geoprometna i geostrateška važnost Grada Sinja

Grad Sinj ima veliku ulogu u prometnoj mreži dvaju prostornih cjelina, a to su prostor Splitsko-dalmatinske županije, odnosno širi metropolitanski prostor Splita i prostor koji se naslanja na Bosnu i Hercegovinu. Sinj se nalazi na važnoj transverzalnoj okosnici koja spaja unutrašnjost s morem (Split-Sinj-unutrašnjost Republike Hrvatske) te Sinju pruža mogućnost snažnog gospodarskog razvoja.

Godine 2014. autocesta A1 kod Dugopolja spojena je s Jadranskom turističkom cestom (D8) i Splitom nakon izgradnjom brze ceste Solin-Klis. Planira se i izgradnja brze prometnice sve do Sinja čime bi Sinj ojačao svoju ulogu prometnog čvorišta. Rekonstrukcija ceste Sinj-Vaganj-Livno put od Sinja do Livna skraćen je za čak 22 kilometra. Ova cesta zajedno s cestom Solin-Klia-Sinj predstavlja najkraću dionicu puta od Dalmacije prema Središnjoj Bosni, što rezultira pojačanim razvojem turizma, ali i trgovine.⁹

Cestovna mreža razvrstana je prema funkcionalnom značenju u četiri kategorije:

1. državne ceste
2. županijske ceste
3. lokalne ceste
4. nekategorizirane ceste i ostali nekategorizirani planinski protupožarni i gospodarski putovi

Stanje cestovne mreže u Gradu Sinju je nezadovoljavajuće. Kroz središnje naselje Sinj prolazi dionica državne prometnice koja predstavlja poseban problem jer u pitanje dovodi sigurnost lokalnog stanovništva i odvijanje prometa.

Državna cesta razdvaja uže područje grada na dva dijela te je već postala kritičnom dionicom i to kako za normalno odvijanje prometa na dionici državne ceste, tako i za rješavanje lokalnog i gradskog prometa. Državna dionica razdvaja uži dio grada na dva dijela što dovodi u pitanje daljni urbanistički razvoj Sinja. Jedan od glavnih ciljeva grada, ali i županije je izgradnja sinjske zaobilaznice kojom bi se tranzitni promet premjestio iz središta Sinja čime bi se rasteretila državna cesta D1.¹⁰

⁹ Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015. – 2020., str. 21-22.

¹⁰ Strateški razvojni program Grada Sinja, 2007., str. 15.-16.

3. DRUŠTVENO-EKONOMSKI POTENCIJAL GRADA SINJA

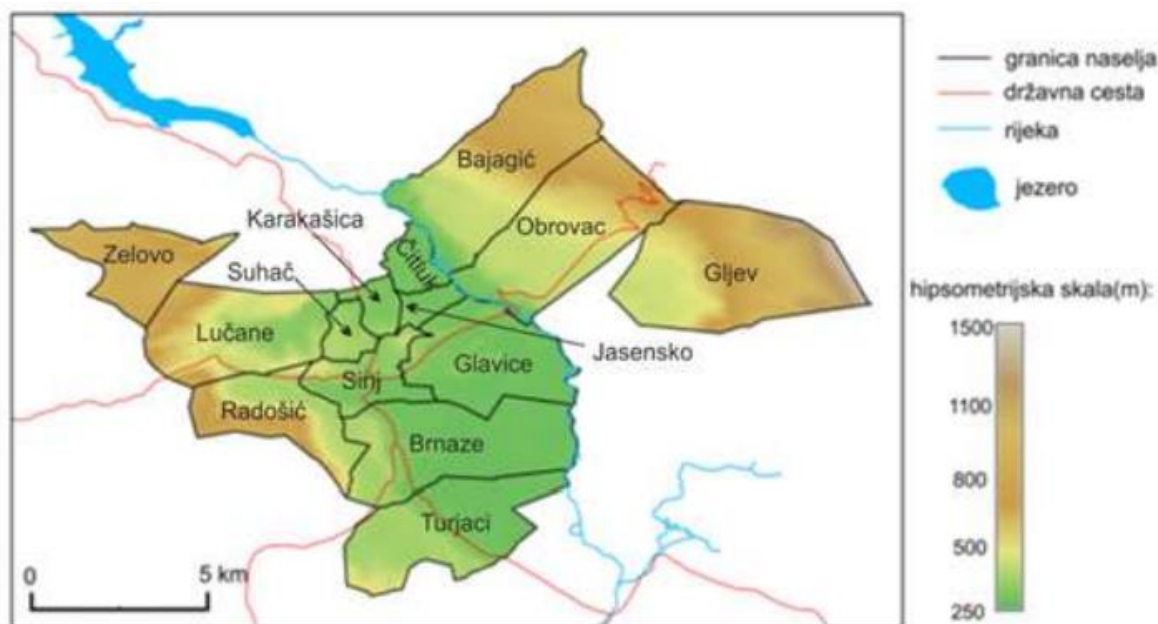
Ugodna klima, bogatstvo nadzemnih, ali i podzemnih voda, povoljan geostrateški položaj i plodno tlo bili su ključni za razvoj života koji se može pratiti još od srednjeg kamenog doba (9000. god. pr. Kr.) pa sve do danas. U blizini današnjeg sinjskog Grada, odnosno Starog grada, brda oko kojeg se razvio Grad Sinj kakav je danas, pronađeni su ostaci oružja i oruđa iz mlađeg kamenog doba (6000 pr. Kr. - 2500 pr. Kr.).

I danas se urbana jezgra Sinja nalazi u podnožju Starog grada i širi se radijalno oko povijesne jezgre u svim smjerovima. Do sredine 20 st. sačuvala se urbana konfiguracija, a

nakon izgradnje raznih industrijskih pogona došlo je do imigracije okolnog stanovništva u grad, što dovodi do širenja grada Sinja i prema polju.

Danas se područje Grada Sinja sastoji od četrnaest naselja - grada Sinja, te prigradskih naselja Bajagić, Brnaze, Čitluk, Glavice, Gljev, Jasensko, Karakašica, Lučane, Obrovac Sinjski, Radošić, Suhač, Turjaci i Zelovo.¹¹

Slika 2. Grad Sinj s prigradskim naseljima

Izvor: Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015. – 2020.

¹¹ Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015. – 2020., str. 17.-18.

Gradsko područje, odnosno grad Sinj karakterizira visoka gustoća naseljenosti, koja iznosi 1541 st/km². U prigradskim naseljima Glavicama i Brnazama gustoća stanovništva iznosi od 148,5 do 235 st/km², što je karakteristična gustoća za gradska područja na kojima se nalaze obiteljske kuće s okućnicama. U ostalim naseljima, odnosno selima gustoća naseljenosti vrlo je niska, ali primjerena tim sredinama, a iznosi 16 do 244 st/km².¹²

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine na području Grada Sinja nalazi se 7.783 stanova od čega je 7.567 stanova za stalno korištenje, a 216 stanova koristi se privremeno. Od stanova za stalno korištenje 6.841 stan je nastanjen, 632 stana su nenastanjena, a 94 stana su napuštena.

Na popisu stanovništva 10 godina kasnije (2011.), broj stanova znatno je porastao, pa tako iznosi 9.315 stanova od čega su 9.183 stana za stalno korištenje, a 132 za privremeno stanovanje. Od stanova za stalno korištenje 7.518 stanova je nastanjeno, privremeno nenastanjenih je 1.408 dok je 257 stanova je napušteno. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine ukupan broj stanova na području Grada Sinja je 9.925. Od ukupnog broja stanova, 9.513 stana su za stalno stanovanje, a 412 stanova je za privremeno stanovanje.¹³

Kontinuirana izgradnja stanova u Gradu Sinju zadovoljava prirast stanovnika i stambenih potreba. Niska cijena nekretnina i blizina obale faktori su zbog kojih se sve veći broj stanovništva s područja Splita odlučuje na život u Sinju, što će u budućnosti dovesti do porasta potražnje stambenih jedinica.

Uz to što je Grad Sinj središte političko teritorijalne jedinice po elementima usluga, kulture i gospodarstva, Sinj je i središte Cetinske krajine. Prigradska naselja još uvijek nisu stekla status središnjih naselja zato što su srasla sa Sinjem. U njima se pojavljuju neke gospodarske funkcije, a u manjem obujmu i pojedine uslužne funkcije.¹⁴

¹² Strateški razvojni program Grada Sinja, 2007., str. 14.

¹³ Popis stanovništva, kućanstava i stanova, DZS (2001.-2021.)

¹⁴ Strateški razvojni program Grada Sinja, 2007., str. 14.

Tablica 1. Popisane osobe i stambene jedinice po naseljima, 2021. godine

NASELJE	UKUPNO	UKUPAN	STAMBENE JEDINICE	
	POPISANE OSOBE	BROJ STANOVNIKA	Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje
SINJ	23.790	23.574	9.925	9.513
BAJAGIĆ	497	495	313	251
BRNAZE	3.185	3.147	1.251	1.217
ČITLUK	462	462	219	219
GLAVICE	3.654	3.630	1.383	1.365
GLJEV	230	227	265	245
JASENSKO	309	305	136	124
KARAKAŠICA	692	675	255	249
LUČANE	608	607	248	212
OBROVAC	810	793	400	355
SINJSKI RADOŠIĆ	691	681	256	256
SINJ	10.906	10.828	4.450	4.365
SUHAČ	578	577	220	207
TURJACI	1.047	1.026	438	392
ZELOVO	121	121	91	56

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. godine., DZS (2022.)

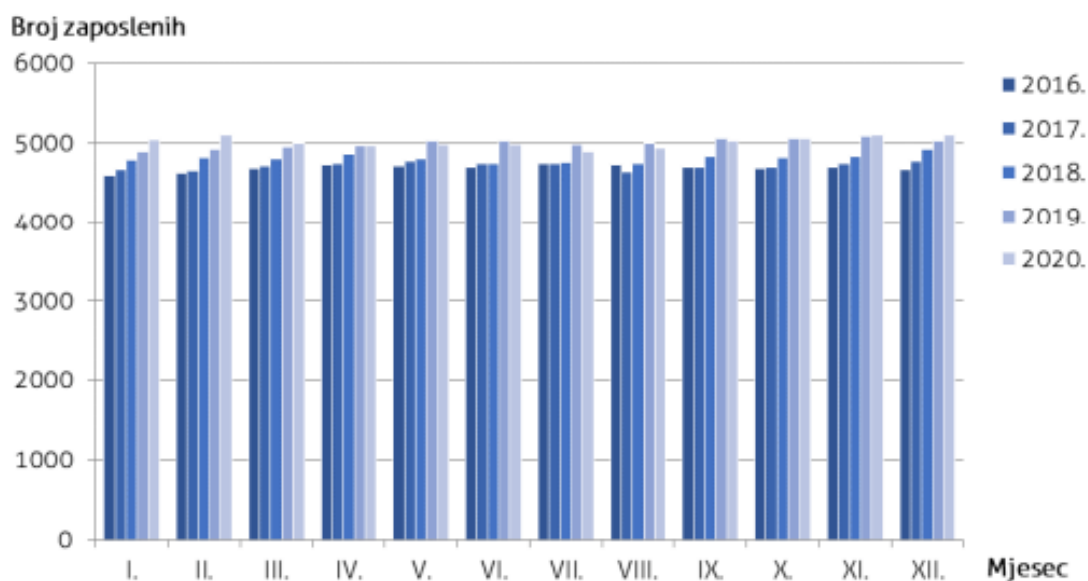
Uz to što je Grad Sinj središte političko teritorijalne jedinice po elementima usluga, kulture i gospodarstva, Sinj je i središte Cetinske krajine. Prigradska naselja još uvijek nisu stekla status središnjih naselja zato što su srasla sa Sinjem. U njima se pojavljuju neke gospodarske funkcije, a u manjem obujmu i pojedine uslužne funkcije.¹⁵

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, u srpnju 2020. godine na području Grada Sinja bilo je zaposleno 4.897 ljudi. U razdoblju od 2016. do 2020. godine broj zaposlenih povećao se na godišnjoj i na mjesečnoj razini. Pad broja zaposlenih zabilježen je

¹⁵ Strateški razvojni program Grada Sinja, 2007., str. 14.

tijekom „lockdown-a“ koji je uslijedio zbog pandemije COVID-19 kada je razdoblju od travnja do listopada zabilježen pad broja zaposlenih u odnosu na 2019. godinu.¹⁶

Slika 3. Broj zaposlenih osoba u Gradu Sinju po mjesecima u razdoblju od 2016. do 2020. godine

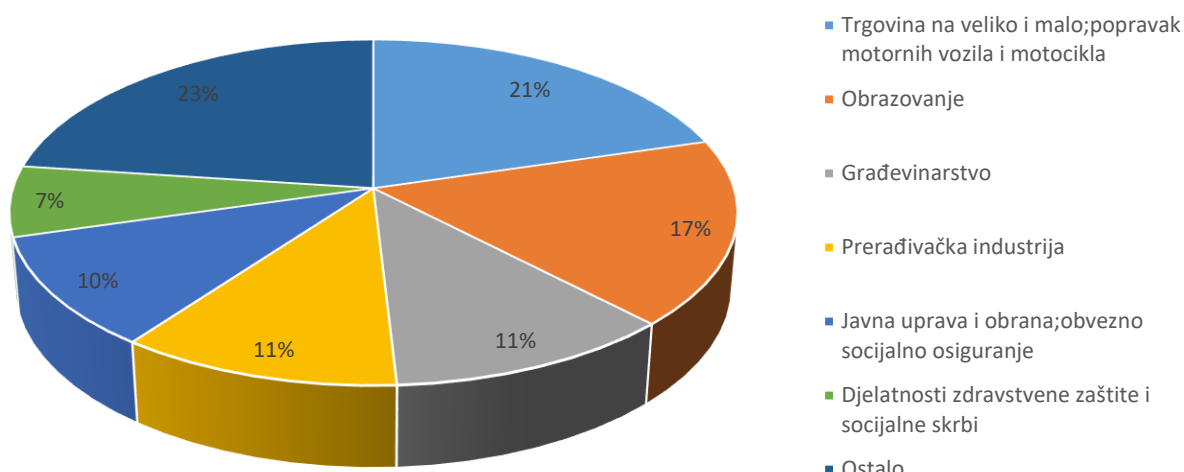
Izvor: Provedbeni program Grada Sinja (2021.)

Najviše osoba zaposleno je kod pravnih osoba te čine 75,2%, zatim slijede osobe zaposlene kod fizičkih osoba koje čine 13,3%. U obrtima je zaposleno 7,7% svih zaposlenih, a poljoprivrednici čine niskih 1,4% zaposlenih u Gradu Sinju. U Gradu Sinju aktivan je trend gašenja proizvodno-ekonomskih jedinica u poljoprivredi i sve veći rast neobrađivih površina. U 2020. godini najveći broj zaposlenih osoba izvršavao je djelatnosti trgovina na veliko i malo te popravka motornih vozila i motocikala, njih 20,4%. Djelatnosti obrazovanje, garđevinarstvo i prerađivačka industrija također imaju veši postotak zastupljenosti u Gradu Sinju.¹⁷

¹⁶ Provedbeni program Grada Sinja (2021.)

¹⁷ Provedbeni program Grada Sinja (2021.)

Slika 4. Zaposlene osobe prema kategorijama djelatnosti 2020. godine u Gradu Sinju

Izvor: Provedbeni program Grada Sinja (2021.)

Pad broja nezaposlenih, odnosno smanjenje stope nezaposlenosti primjećuje se do 2019. godine. U 2020. godini zabilježen je porast nezaposlenosti zbog pandemije COVID-19.¹⁸

Tablica 2. Broj nezaposlenih osoba i stopa nezaposlenosti u Gradu Sinju u razdoblju od 2016. do 2020. godine (%)

GODINA	BROJ NEZAPOSLENIH	STOPA NEZAPOSLENOSTI (%)
2016.	2.218	22,1%
2017.	1.943	19,3%
2018.	1.658	16,5%
2019.	1.417	14,1%
2020.	1.638	16,2%

Izvor: Provedbeni program Grada Sinja (2021.)

¹⁸ Provedbeni program Grada Sinja (2021.)

4. POPIS STANOVNIŠTVA (2001.-2021.)

Popis stanovništva je pravno uređeno prikupljanje statističkih podataka o svakom pojedinom pripadniku stanovništva određene države ili područja. Popis stanovništva statističko je sredstvo koje koristi država u razne svrhe poput poreza ili gospodarske politike, a građani konvencionalnom metodom brojanja po upitniku pružaju informacije o sebi i kućanstvu u kojem žive. Što se tiče koncepcije popisa stanovništva razlikujemo stalno stanovništvo, tzv. de iure – ljudi se popisuju kao stanovnici mjesta gdje imaju prebivalište, prisutno stanovništvo, tzv. de facto – ljudi se popisuju tamo gdje se zateknu za vrijeme popisa i stanovništvo „u zemlji“ i „osobe na radu u inozemstvu“.

Postoji pet grupa izvora demografskih podataka:

1. Popisi stanovništva ili knjiga popisa
2. Vitalna statistika
3. Statističke publikacije
4. Ankete o stanovništvu
5. Registri

Popis stanovništva najčešće je i najviše korišteni izvori demografskih podataka. Popisivanje stanovništva počelo je već 3800. godine prije Krista u Babiloniji, a još neki rani popisi provedeni su u Egiptu, Kini, Palestini i Rimu. Prva zemlja koja je provela kompletni popis čitavog stanovništva bila je Švedska 1749. godine, a zatim slijede SAD 1790., Španjolska 1798., Engleska i Francuska 1801., Norveška 1815., Grčka 1836., Švicarska 1860., Italija 1861. godine i dr. U Hrvatskoj se prvim pravim popisom smatra onaj iz 1857. godine. Taj popis imao je slijedeće bitne karakteristike:

1. Svrha mu je bila utvrđivanje „odnosa stanja stanovništva zemlje koji su bitni za državnu upravu“
2. Popis je obuhvatio cjelokupno pučanstvo
3. Popisni rezultati se odnose na određeni, tzv. „kritični trenutak“

4.1. Popis stanovništva 2001. godine

Redoviti popis stanovništva održan je u ožujku 2001. godine. Prema tom popisu Hrvatska je imala 4.437.460 stanovnika, od kojih je 2.135.900 bilo muškaraca, a 2.301.560 žena. Hrvatima se izjasnilo 3.977.171 (89,63%) stanovnika, Srbima 201.631 (4,54%), Bošnjacima 20.755 (0,47%), Talijanima 19.636 (0,44%), Mađarima 16.595 (0,37%), Albancima 15.082 (0,34%),

Slovincima 13.173 (0,30%), Česima 10.510 (0,24%), dok je ostalih bilo 21.801 odnosno 0,49%. Većina stanovništva, odnosno 3.897.332 ili 87,83% stanovništva izjasnilo se rimokatolicima, pravoslavaca je bilo 195.969 ili 4,42%, Islamskoj vjerskoj zajednici pripadalo je 56.777 stanovnika odnosno 1,28%, agnostika i neizjašnjenih je bilo 132.532 ili 2,99%. Prosječna starost stanovništva 2001. godine iznosila je 39,3 godina, i to 37,5 godina za muškarce i 41,0 za žene. U odnosu na popis stanovništva iz 1991. godine kada je Hrvatska brojala 4 784 265 stanovnika, relativna promjena broja stanovnika 2001. iznosi -7,25%. Grad Sinj je na popisu stanovništva iz 2001. godine imao 25.373 stanovnika, od kojih je 12.565 bilo muškaraca, a 12.808 žena. Od ukupnog broja stanovnika njih 24.970 izjasnilo se Hrvatima, a od ostalih narodnosti najbrojniji su Srbi kojih je u Sinju 2001. godine bilo 174. Što se tiče vjere, 24.504 stanovnika se izjasnilo rimokatolicima, sljedeći najbrojniji su pravoslavci kojih je bilo 147, muslimanima se izjasnila 31 osoba, a agnostika i neizjašnjenih je bilo 313.

Tablica 3. Broj stanovnika po naseljima 2001. godine

ASELJE	SPOL	UKUPNO	ASELJE	SPOL	UKUPNO
SINJ	SV.	11.468	JASENSKO	SV.	365
	M	5.559		M	178
	Ž	5.909		Ž	187
BAJAGIĆ	SV	696	LUČANE	SV.	687
	M	348		M	351
	Ž	348		Ž	336
BRNAZE	SV.	3.223	OBROVAC SINJSKI	SV.	913
	M	1.591		M	462
	Ž	1.632		Ž	451
ČITLUK	SV.	552	RADOŠIĆ	SV.	602
	M	273		M	322
	Ž	279		Ž	280
GLAVICE	SV.	3.876	SUHAČ	SV.	573
	M	1.959		M	287
	Ž	1.917		Ž	286
GLJEV	SV.	363	TURJACI	SV.	1.169
	M	181		M	603
	Ž	182		Ž	566
KARAKAŠICA	SV.	705	ZELOVO	SV.	181
	M	353		M	98
	Ž	352		Ž	83

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, kontingenti stanovništva, po gradovima/općinama, DZS(2002.)

Prema popisu iz 2001. najmanje stanovnika ima naselje Zelovo koje broji 181og stanovnika od kojih je 98 muškaraca, a 83 žene. Uz najveće naselje Sinj koje broji 11.468 stanovnika, slijede Glavice sa 3.876 i Brnaze sa 3.223 stanovnika. Manji broj stanovnika broje rubna naselja, gdje je nastavljen proces deruralizacije, dok središte Grada Sinja, odnosno naselja Sinj, Glavice i Brnaze broje prilično stabilan broj stanovnika zbog doseljavanja stanovništva iz rubnih dijelova grada. Uže središte grada uspijeva zadržati stabilan broj stanovnika zbog lokacije središnjice jedinica lokalne samouprave, odnosno osiguravanjem radnih mjesta u poljima javne uprave i drugih javnih uslužnih djelatnosti.¹⁹

4.2. Popis stanovništva 2011. godine

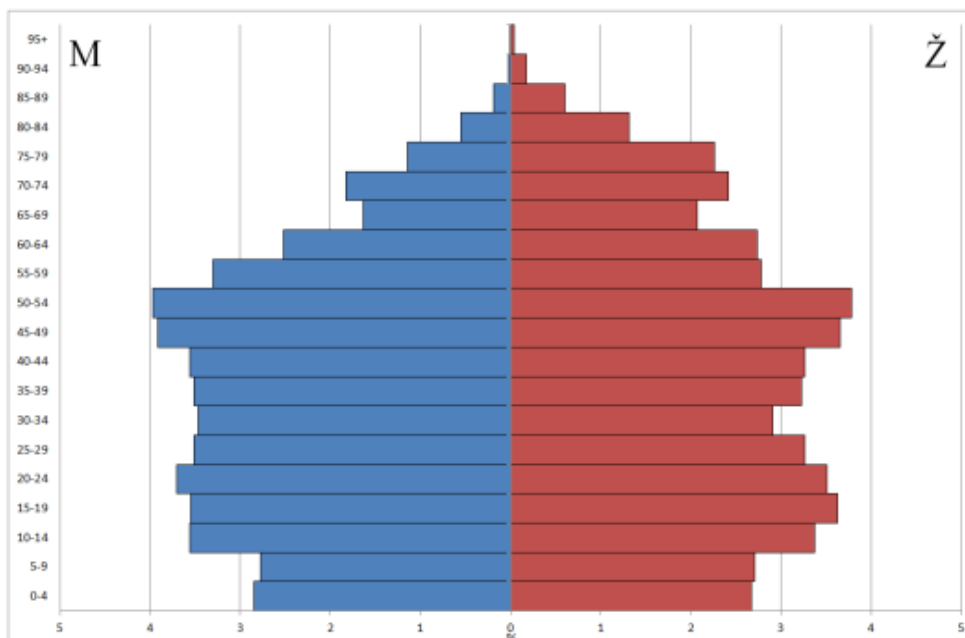
Redoviti popis stanovništva 2011. proveden je od 1. do 28. travnja 2011. godine. Tada je u Hrvatskoj živjelo 4.284.889 stanovnika, od kojih je 2.066.335 bilo muškaraca, a 2.218.554 žena. Od ukupnog broja stanovnika kojeg Republika Hrvatska broji 2011. čak 3.874.321 stanovnika izjasnilo se Hrvatima, odnosno 90,42 % što Hrvatsku čini jednom od nacionalno najhomogenijih zemalja u svijetu. Od ostalih narodnosti najzastupljeniji su Srbi kojih ima 186.633, oni su jedina manjina koja čini više od jednog posto udjela, tj. 4,36 %, zatim Bošnjaci kojih je 31.479, odnosno 0,73 % te Talijani kojih je 17.807 te čine 0,42 %. Što se tiče vjere 3.697.143 tj. 86,28% stanovnika u Hrvatskoj izjasnilo se katolicima, sljedeći najbrojniji su pravoslavci koji čine 4,44%, zatim muslimani koji čine 1,47%, dok ih se 0,76 % izjašnjava kao agnostici i skeptici. Na popisu provedenom 2001. godine pripadnika Katoličke crkve bilo je oko 1% više nego na popisu iz 2011. godine, dok se broj ateista povećao te je za očekivati da će se taj trend nastaviti i u budućnosti. Relativna promjena broja stanovnika 2011. godine iznosila je -3,44 %. Prosječna starost stanovništva 2011. godine bila je 41,7 godina za ukupnu populaciju, odnosno 39,9 godina za muškarce, a za žene 43,4 godine.

Grad Sinj je na popisu stanovništva 2011. godine imao 24.826 stanovnika, muškaraca je bilo 12.313, a žena 12.513. U gradu Sinju 98,88% stanovništva izjasnilo se Hrvatima, sljedeći najbrojniji su Srbi kojih je bilo 140 tj. 0,56%, te Albanci koji s brojkom 31 čine 0,12%. Od ukupnog broja stanovnika u Sinju njih 23.911 odnosno 96,31% izjasnilo se katolicima, zatim slijede pravoslavci kojih je bilo 168 te su činili 0,68%, 21 osoba odnosno 0,08% stanovništva izjasnilo se muslimanima, agnostici i skeptici činili su 0,30%, dok su ateisti činili 1,53%. Kao i na popisu 2001. godine od svih prigradskih naselja koja pripadaju Gradu Sinju, najviše

¹⁹ Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015. – 2020., str. 26.-27.

stanovnika imaju Glavice, ukupno 3.753 stanovnika, od kojih je 1.879 muškaraca i 1.874 žena.²⁰

Slika 5. Dobno-spolna struktura Grada Sinja 2011. godine (u %)

Izvor: D. Ivandić: Grad Sinj-početak demografskog sloma? (2018.)

Okolna mjesta uz četrnaest naselja Grada Sinja također imaju velik utjecaj na demografska kretanja ovog prostora. Snažan gravitacijski utjecaj Sinja osjeti se i na gradovima Vrlici i Trilju, ali i općinama Otok, Dicmo, Hrvace, posebice što se tiče obrazovanja. Usporedbom popisa 2001. i 2011. godine primjetno je da samo općina Dicmo bilježi porast broja stanovnika sa 2.657 na 2.802 stanovnika što je porast za 5,46%. Gradovi Trilj, Vrlika, te općine Otok i Hrvace bilježe pad broja stanovnika. Najveći pad stanovništva ima Vrlika, skoro 20%, dok je u Otoku pad najmanji i iznosi -5,33%.²¹

²⁰ Popis stanovništva, DZS(2011.)

²¹ Popis stanovništva, DZS (2001.,2011.)

4.3. Popis stanovništva 2021. godine

Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj provodio se od 13. rujna do 14. studenoga 2021. godine. Prema tom popisu u Republici Hrvatskoj živjelo je 3.888.529 stanovnika, od kojih je 1.874.566 bilo muškaraca, a žena 2.013.963.

Grad Sinj 2021. brojio je 23.574 stanovnika, što predstavlja smanjenje za 5,04% u odnosu na popis iz 2011. godine. Naselje Bajagić imalo je 495 stanovnika, Brnaze 3.147 stanovnika, Čitluk 462 stanovnika, Glavice 3.630 stanovnika, Gljev 227 stanovnika, Jasensko 305 stanovnika, Karakašica 675 stanovnika, Lučane 607 stanovnika, Obrovac Sinjski 793 stanovnika, Radošić 681 stanovnika, Sinj 10.828 stanovnika, Suhač 577 stanovnika, Turjaci su brojili 1.026 stanovnika, dok je Zelovo imalo 121 stanovnika.

Tablica 4. Apsolutna i relativna promjena broja stanovnika 2001./2021.

NASELJE	POPIS 2001.	POPIS 2011.	POPIS 2021.	APSOLUTNA PROMJENA BROJA STANOVNIKA 2001./2021.	RELATIVNA PROMJENA BROJA STANOVNIKA 2001./2021. (%)
SINJ	11.468	11.478	10.828	-640	-5,6%
BAJAGIĆ	696	562	495	-201	-28,9%
BRNAZE	3.223	3.184	3.147	-76	-2,4%
ČITLUK	552	488	462	-90	-16,3%
GLAVICE	3.876	3.753	3.630	-246	-6,3%
GLJEV	363	326	227	-136	-37,5%
KARAKAŠICA	705	665	675	-30	-4,3%
JASENSKO	365	341	305	-60	-16,4%
LUČANE	687	649	607	-80	-11,6%
OBROVAC SINJSKI	913	804	793	-120	-13,1%
RADOŠIĆ	602	686	681	79	13,1%
SUHAČ	573	571	577	4	0,7%
TURJACI	1.169	1.138	1.026	-143	-12,2%
ZELOVO	181	181	121	-60	-33,1%
UKUPNO GRAD SINJ	25.373	24.826	23.574	-1.799	-7,1%

Izvor: Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS (2001.-2021.)

Grad Sinj je u razdoblju od 2001. do 2021. godine izgubio 1.799 stanovnika, a od četrnaest naselja koja administrativno pripadaju Gradu Sinju samo Radošić i Suhač bilježe porast broja stanovnika. Najveću relativnu promjenu broja stanovnika od -37,5% u razdoblju od 2001. do 2021. godine zabilježilo je naselje Gljev.

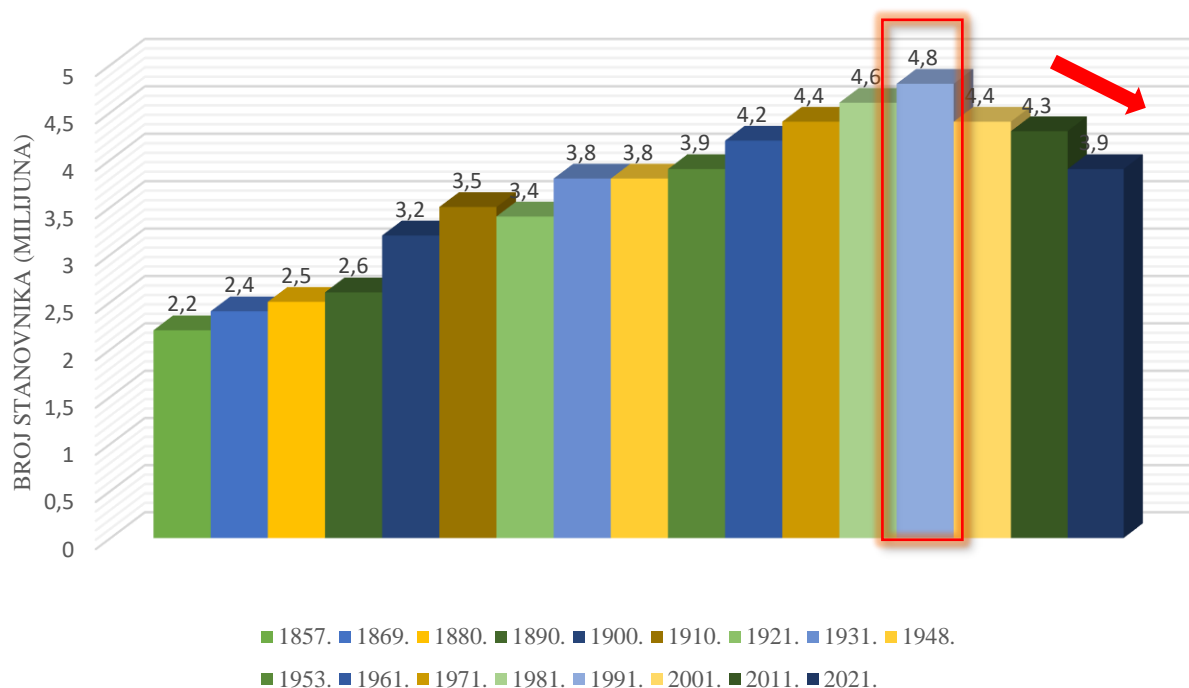
5. SUVREMENA DEMOGRAFSKA SLIKA GRADA SINJA

Republiku Hrvatsku obilježavaju izrazito negativni populacijski trendovi kao što su drastično smanjenje broja stanovnika, starenje stanovništva, pad stope nataliteta, povećanje stope mortaliteta, sve manja stopa sklopljenih brakova, a sve veća stopa razvoda, sve veća imigracija i dr.

5.1. Ukupna depopulacija i starenje stanovništva

Prvi suvremeni popis stanovništva u Hrvatskoj je održan 1857. godine. Tada je u Hrvatskoj živjelo 2,2 milijuna stanovnika. Do Prvog svjetskog rata broj raste na 3,5 milijuna stanovnika. Na popisu stanovništva 1921. zabilježen je pad stanovništva uzrokovan ratnim događanjima, pa je tada broj stanovnika iznosio 3,4 milijuna. Na popisu 1931. godine broj stanovnika iznosi 3,8 milijuna, deset godina kasnije, na samom početku Drugog svjetskog rata procijenjen broj stanovnika iznosio je 4,1 milijun. Godine 1948. proveden je prvi službeni popis stanovništva nakon Drugog svjetskog rata i tada je broj stanovnika iznosio 3,8 milijuna- što je jednako brojčanom stanju u Hrvatskoj danas, sedamdeset godina kasnije. U razdoblju od 1948.-1991. broj stanovnika je u stalnom rastu. Na popisu stanovništva 1991. Hrvatska ima najveći broj stanovnika od kada se održavaju popisi stanovništva, a iznosio je 4,8 milijuna stanovnika. Nakon 1991. godine broj stanovnika u kontinuiranom je padu, pa tako na popisu 2001. godine Hrvatska ima 4,4 milijuna stanovnika, 2011. 4,3 milijuna stanovnika, a 2021. godine 3,9 milijuna stanovnika.

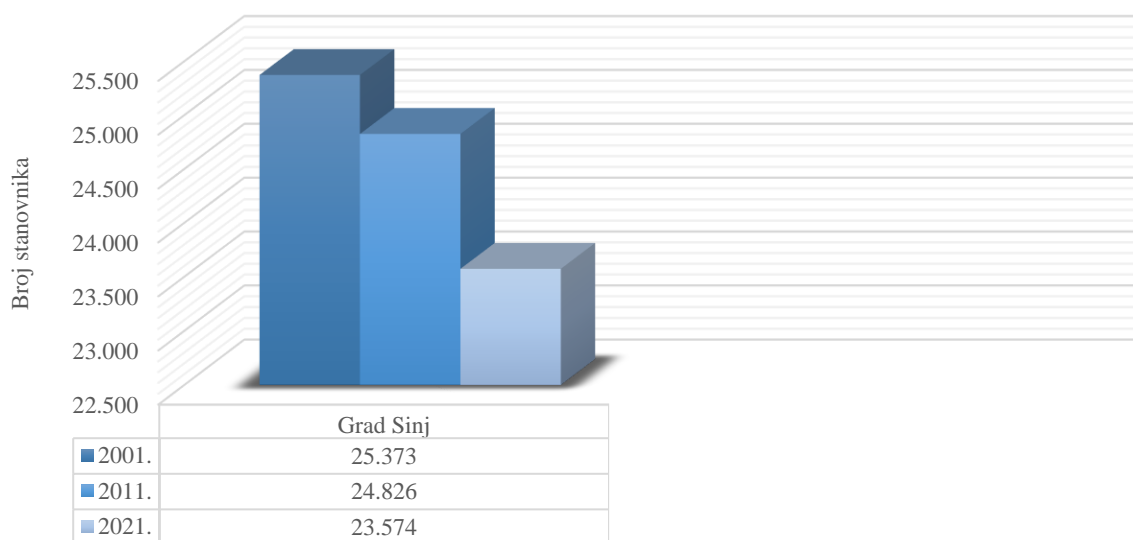
Slika 6. Broj stanovnika po popisima (1857.-2021.)

Izvor: Promjene broja stanovnika Hrvatske od 1857. do 2021. godine, ABC Geografija (2022.)

Kako i Hrvatsku, tako i Grad Sinj prati ukupna depopulacija. U odnosu na popis stanovništva 2001. godine kada je Grad Sinj brojio 25.373 stanovnika, relativna promjena broja stanovnika 2011. iznosila je -2,16 %, a relativna primjena 2021. godine -5,04%.

Slika 7. Kretanje broja stanovnika u Gradu Sinju (2001.-2021.)

Izvor: Popis stanovništva (2001.-2021.), DZS

Uz proces depopulacije, ono što najviše zabrinjava je starenje stanovništva. Proces starenja stanovništva započeo je početkom 60-ih godina 20. stoljeća. Prema popisu iz 1961. godine, bilo je 11,8% stanovnika u dobi 60 i više godina. No u međupopisnom razdoblju 1961. – 1971. godine, osim povećanja udjela starih u ukupnom stanovništvu, prvi je put zabilježeno i smanjenje udjela mladih (0 – 14 godina), što je pokazatelj demografskog starenja. Početkom devedesetih godina Hrvatska je bila u tipu dobnoga sastava starost, a već 2001. godine u dubokoj starosti s gotovo izjednačenim udjelima mladoga i staroga stanovništva.²² Velikosrpska agresija na Hrvatsku i Domovinski rat u 90-im godinama 20. stoljeća, uz ostale nepovoljne demografske učinke, ubrzali su demografsko starenje stanovništva. Proces starenja stanovništva javlja se u svim razvijenijim zemljama zbog sve bolje kvalitete života, produljenja očekivanog trajanja života i manjih stopa nataliteta. Prosječna starost stanovništva Hrvatske u stalnom je rastu. Godine 1991. iznosila je 37,1, 2001. godine 39,3, a 2011. godine dosegla je visokih 41,7. Indeks starosti izražava broj osoba starih 60 i više godina na sto mladih (0 – 19). Godine 2001. indeks starosti iznosi 90,7, a 2011. 115,0, dok je 2020. indeks starenja iznosio 149,3.²³

Staro stanovništvo opterećuje sustav s više aspekata – zdravstvenog, socijalnog i gospodarskog. Sve više je i osoba koje su starije od 80 godina, te zahtijevaju posebnu skrb. Koeficijent dobne ovisnosti, odnosno broj starih na sto osoba u radnoj dobi pokazuje nam opterećenost radnoga kontingenta (15-64) postradnim kontingentom (65+). Prema popisu iz 2001. godine koeficijent dobne ovisnosti iznosio je 23,4, 2011. godine taj broj raste pa tada iznosi 26,4. Prema ovom pokazatelju vidljiva je velika brzina starenja stanovništva u Hrvatskoj kojeg obilježava izrazito duboka starost, te Hrvatsku smješta u skupinu zemalja s najstarijom populacijom.²⁴ Indeks starosti u gradu Sinju 2001. godine iznosio je 59,0, a 2011. godine 77,7. Koeficijent dobne ovisnosti za grad Sinj 2001. godine iznosio je 19,0, a kako i za Hrvatsku, tako i za grad Sinj 2011. godine koeficijent dobne ovisnosti raste pa tako iznosi 21,0.

Dobna struktura stanovništva Grada Sinja, kao i Republike Hrvatske je regresivnog tipa, odnosno karakterizira je oblik urne uzrokovan niskim udjelom djece, velikim udjelom radnog kontingenta i sve većim udjelom starog stanovništva.

²² Šterc S., Komušanac M. (2012.) Neizvjesna demografska budućnost Hrvatske- izumiranje ili supstitucija stanovništva ili populacijska revitalizacija...?, str. 701. URL: <https://hrcak.srce.hr/file/133671>

²³ Hrvatska u brojkama 2013., DZS (2013.)

²⁴ Nejašmić, I. i Toskić, A. (2013). Starenje stanovništva u Hrvatskoj – sadašnje stanje i perspektive, str. 90.-94. URL: <https://hrcak.srce.hr/file/155905>

Tablica 5. Dobna struktura Grada Sinja u razdoblju od 2001. do 2011. godine

GRAD	UKUPNO	0-4	5-9	10-	15-	20-	25-	30-	35-	40-	45-	50-	55-	60-	65-	70-	75-	80-	85
SINJ				14	19	24	29	34	39	44	49	54	59	64	69	74	79	84	+
2001.	25.373	1.696	1.778	1.900	1.917	1.890	1.847	1.763	1.962	2.009	1.652	1.541	1.026	1.275	1.197	847	552	231	201
2011.	24.826	1.372	1.362	1.722	1.783	1.791	1.684	1.582	1.674	1.694	1.879	1.925	1.511	1.305	920	1.053	846	464	259

Izvor: Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima (2001.-2021.), DZS

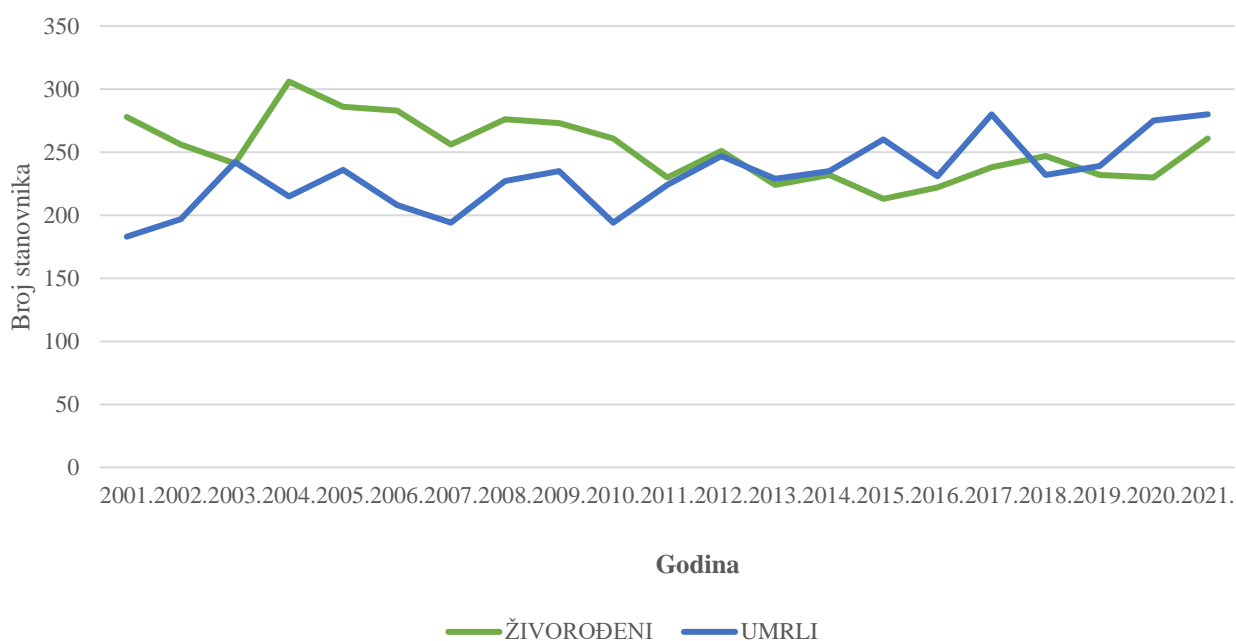
5.2. Trendovi prirodnog kretanja stanovništva

Iz svakog novog popisa vidljivo je sve veće smanjenje stope nataliteta, a sve veće povećanje stope mortaliteta. Za razliku od broja i struktura stanovništva koje se bilježe svakih deset godina u redovitim popisima stanovništva, prirodno kretanje bilježi se svake godine. Sve do 1998. u rezultate prirodnog kretanja stanovništva ulazili su Hrvati rođeni i umrli u inozemstvu, što je rezultiralo iskrivljenom slikom prirodnog kretanja Hrvatske. U razdoblju od 1971.-1981. od ukupnog broja rođenih 7,2% rođeno je u inozemstvu, od 1981.-1991. 3,3%, a od 1991.-1997. 7,9%. Godine 2001. broj živorođene djece iznosio je 40.993, dok je umrlih bilo 49.552, pa je tako 2001. godine prirodni prirast iznosio -8.559. Deset godina kasnije na redovitom popisu 2011. godine broj živorođenih iznosio je 41.197, a umrlih 51.019, tj. prirodni prirast stanovništva u Hrvatskoj opet je negativan i iznosi -9.822. Na zadnjem popisu iz 2021. godine broj rođene djece iznosio je 36.508, a umrlih je bilo 62.712, pa je prirodni prirast iznosio -26.204.

U Gradu Sinju je u 2001. godini bilo 278 živorođenih i 183 umrlih, pa je prirodni prirast iznosio 95, 2011. godine u Sinju se rodilo samo 6 stanovnika više nego što ih je umrlo. Godina 2013. je prva godina u kojoj je zabilježen prirodni pad od 5 stanovnika te tada započinje proces depopulacije u gradu Sinju koji traje i danas. Najveća negativna prirodna promjena zabilježena je 2015. godine i iznosila je -47. Na najnovijem popisu stanovništva iz 2021. godini broj živorođene djece iznosio 261, a umrlih je bilo 280, pa je prirodni prirast 2021. za grad Sinj iznosio -19.²⁵

²⁵ Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske(2002.-2021.), DZS

Slika 8. Prirodna promjena stanovništva Grada Sinja od 2001. do 2021. godine

Izvor: Prirodno kretanje stanovništva (2001.-2021.), DZS

5.3. Kretanje broja sklopljenih i razvedenih brakova

U Hrvatskoj je sve više aktualan trend kasnijeg stupanja u bračnu zajednicu, a i kada dođe do sklapanja braka, isti je mnogo kraćeg trajanja te ubrzo dolazi do razvoda. U 2001. na taj se čin odlučilo 22 076 parova, dok se 4 670 odlučilo se na rastavu braka. Prema redovitom popisu provedenom deset godina kasnije sklopljeno je 20.211 brakova, a razvedeno 5 662. U 2021. godini sklopljeno je 18.203 brakova, a razvedenih brakova bilo je 5.100.²⁶ Prema podacima zadnja tri popisa stanovništva vidljivo je kako se stopa sklopljenih brakova s 5,0 koliko je iznosila 2001. godine pala na 4,7 u 2021. godini. S druge strane, stopa rastavljenih brakova u 2001. iznosila je 1,1, a do 2021. porasla je na 1,3.

U Sinju su 2001. godine sklopljena 124 braka, dok je zabilježeno 7 razvoda, tako da stopa sklopljenih brakova iznosi 4,9, a stopa razvedenih 0,3. Na popisu stanovništva 2011. godine 113 parova odlučilo se za ulazak u bračnu zajednicu, a 7 parova odlučilo se na razvod, pa je tada stopa sklopljenih brakova iznosila 4,6, a stopa rastavljenih brakova jednaka je kao i 2001.

²⁶ Prirodno kretanje stanovništva (2001.-2021.), DZS

i iznosi 0,3. Godine 2021. sklopljeno je 146 brakova, dok je zabilježeno 13 razvoda, što daje stopu sklopljenih brakova 6,2 i stopu 0,6 za razvedene brakove.²⁷

5.4. Recentno iseljavanje

Pojam migracija stanovništva ili mehaničko kretanje označava prostornu pokretljivost, odnosno prostornu mobilnost stanovništva.²⁸ Migracijsko ili fizičko kretanje stanovništva jedna je od temeljnih odrednica razvoja stanovništva zajedno s prirodnim kretanjem stanovništva neke države u određenom vremenskom razdoblju.²⁹ Hrvatska nema registar koji bilježi migraciju stoga se ona računa pomoću međupopisnih i prirodnih promjena u određenom razdoblju. Ova metoda ne može utvrditi točnu stopu migracije, ali pomaže odrediti je li neko područje emigracijsko ili imigracijsko.³⁰ Hrvatska je tradicionalno zemlja emigracije, te danas broji gotovo 4 milijuna Hrvata koji žive izvan granica „Lijepe naše“. Razlozi zbog kojih stanovništvo iseljava uglavnom su ekonomski, a zatim slijede politički razlozi.

Tablica 6. Vanjska migracija stanovništva Hrvatske od 2011. do 2020. godine

GODINA	DOSELJENI IZ INOZEMSTVA	ODELJENI U INOZEMSTVO	MIGRACIJSKI SALDO
2011.	8534	12 699	-4 165
2012.	8959	12 877	-3 918
2013.	10 378	15 262	-4 884
2014.	10 638	20 858	-10 220
2015.	11 706	29 651	-17 945
2016.	13 985	36 436	-22 451
2017.	15 553	47 352	-31 799
2018.	26 029	39 515	-13 486
2019.	37 726	40 148	-2 422
2020.	33 414	34 046	-632

Izvor: Gradovi u statistici (2022.), DZS

²⁷ Prirodno kretanje stanovništva (2001.-2021.), DZS

²⁸ Wertheimer-Baletić, A., Stanovništvo i razvoj, Zagreb (1999.), str. 281.

²⁹ Cvitanović, A., Geografski rječnik, Zadar (2002.), str. 293.

³⁰ Graovac, V. i Glamuzina, M. (2005). Contemporary demographic changes in the Town of Sinj, Croatia, str.172. URL: <https://hrcak.srce.hr/file/14818>

Tablica 7. Vanjska migracija stanovništva Grada Sinja od 2011. do 2020. godine

GODINA	DOSELJENI IZ INOZEMSTVA	ODELJENI U INOZEMSTVO	MIGRACIJSKI SALDO
2011.	406	391	15
2012.	351	368	-17
2013.	366	425	-59
2014.	481	487	-6
2015.	393	471	-78
2016.	402	534	-132
2017.	338	482	-144
2018.	375	444	-69
2019.	375	459	-84
2020.	465	451	14

Izvor: Gradovi u statistici (2022.), DZS

Starost iseljenika je u rasponu od 20 do 44 godine. Upravo zbog dobne strukture iseljenika Republiku Hrvatsku iz godine u godinu prati trend opadanja broja stanovnika, ali samim time i pad nataliteta jer Hrvatsku napuštaju žene u fertilnoj dobi. Hrvati se najčešće odlučuju na odlazak u Njemačku ili Irsku, a poražavajuća je činjenica koju je iznio doc. dr. sc. T. Jurić rekavši kako Hrvatska svaka dva mjeseca izgubi onoliko stanovništva koliko je izgubila za vrijeme Domovinskog rata.³¹

Iseljavanje iz Cetinske krajine nije bilo drastično sve dok je osnovni izvor egzistencije bila poljoprivreda. U trenutku kada je stanovništvo iz okolnih naselja koja gravitiraju Sinju počelo napuštati poljoprivredu Sinj nije mogao svojim gospodarskim kapacitetima zadržati to stanovništvo.³² Nakon razvoja nepoljoprivrednog sektora Grad Sinj je zadržao manji dio deagrariziranog stanovništva iz seoskog okruženja. Ovaj kraj ima stopu nataliteta iznad prosjeka do 1960-tih, ali od tada slijedi ubrzani pad nataliteta i depopulacija kao posljedica jakog iseljavanja prema Splitu, Zagrebu i inozemstvu.³³ Stanovništvo iz Grada Sinja danas

³¹ Nove brojke pokazuju razmjere kataklizme iseljavanja: Hrvata je više u Njemačkoj nego u BiH!, tportal.hr (2018.) URL: <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/infografika-nove-brojke-pokazuju-razmjere-kataklizme-iseljavanja-hrvata-je-vise-u-njemackoj-nego-u-bih-foto-20180411/print>

³² A. Akrap. (2018.) Demografski tokovi na prostoru Cetinske krajine na početku 19. do početka 21. stoljeća URL: <https://www.bib.irb.hr/782491>

³³ A. Akrap. (2017.) Demografski tokovi na prostoru Cetinske krajine na početku 19. do početka 21. stoljeća. URL: <https://www.bib.irb.hr/782491>

iseljava uglavnom zbog ekonomskih razloga. Treba raditi na unaprjeđenju kvalitete života lokalnog stanovništva. Potrebno je također raditi i na privlačenju mladih ljudi koji bi svojim ambicijama i sposobnostima mogli pridonijeti razvoju Grada Sinja. Grad Sinj sve više ulaže u demografske mjere, pa je tako donesena mjera pod nazivom „Ostani tu“ koja će mladima pomoći u rješavanju prvog i najtežeg koraka, a to je rješavanje stambenog pitanja. Grad Sinj treba ulagati u stanovništvo, jer je to ulaganje koje se dugoročno isplati i koje će doprinijeti u održivosti razvoja. Stanovništvo bez sumnje predstavlja presudnu odrednicu društveno-ekonomskog razvoja.³⁴

6. PERSPEKTIVA DEMOGRAFSKOG RAZVOJA GRADA SINJA

Grad Sinj se pozicionirao kao jedan od najjačih u Hrvatskoj kada su u pitanju demografske mjere, a posebno pomoć oko rješavanja stambenog pitanja. Gradsko vijeće Grada Sinja u kolovozu 2022. godine jednoglasno je prihvatilo mjeru „Ostani tu“ kojom će mladima dodjeljivati potpore do 75 tisuća kuna za rješavanje stambenog pitanja. Svaka obitelj koja kupuje građevinsko zemljište, kupuje, gradi ili dovršava gradnju prve nekretnine za stanovanje ili se priključuje na komunalnu infrastrukturu ostvaruje pravo na potporu koja iznosi 75 tisuća kuna. Korisnici mjere „Ostani tu“ su mlade obitelji, ali i samci pod uvjetom da u svom vlasništvu nemaju drugu nekretninu za stanovanje te da im je nekretnina koju grade ili kupuju predstavlja prvu nekretninu za stanovanje na području Republike Hrvatske.

Od ostalih demografskih mjera Grad Sinj dodjeljuje 10 tisuća kuna prvorođeno dijete, 15 tisuća za drugorođeno i 30 tisuća za trećerođeno dijete u obitelji. Dovršava i gradnju novog vrtića, a za svako neupisano dijete roditeljima daju naknadu od 1.000 kuna mjesečno.

Svi redovni studenti primaju od Grada stipendiju koja iznosi 800 kn mjesečno i imaju organiziran besplatan prijevoz do Sinja, a donesena je i odluka o besplatnim radnim bilježnicama za sve sinjske osnovnoškolce.³⁵

³⁴ Wertheimer-Baletić, A., Stanovništvo i razvoj, Zagreb (1999.)

³⁵ Nova demografska mjera u Sinju – mladima 75 tisuća kuna za rješavanje stambenog pitanja!, Gradonačelnik.hr (2022.) URL: <https://gradonacelnik.hr/aktualno/106220/>

U travnju 2022. godine prvi put je isplaćena i „Uskrsnica“ u iznosu 300 kuna.³⁶ Za vrijeme Sinjske alke i blagdana Velike Gospe u Gradu Sinju je uvedena i socijalna naknada „Alkarica“ kojom je svim nezaposlenima i umirovljenicima s najnižim primanjima isplaćeno 200 kuna.³⁷

7. ZAKLJUČAK

Demografija je znanost koja obuhvaća brojnost i prostorni raspored stanovništva, prirodno kretanje stanovništva, tj. natalitet i mortalitet, mehaničko kretanje stanovnika, te starosno-polnu strukturu stanovništva. Ukupan broj stanovnika neke države, grada, naselja ili općine najvažniji je demografski podatak. Negativni demografski trendovi koji obilježavaju Hrvatsku, ali u sve većoj mjeri i grad Sinj su: drastičan pad broja stanovnika, starenje stanovništva, pad stope nataliteta uz povećane stope mortaliteta, sve manja stopa sklopljenih brakova, a sve veća stopa razvoda, sve učestalije migracije,... Proces starenja stanovništva sve je veći problem, pa tako Hrvatsku karakterizira „duboka starost“ stanovništva, a taj je negativan trend zahvatio sve županije u Hrvatskoj, ali i u manjoj ili većoj sili sve hrvatske gradove i općine. U Hrvatskoj tokom 21. stoljeća prevladava i sve učestalija migracija, pa je tako Republika Hrvatska u razdoblju od 2011. do 2020. izgubila 288. 844 stanovnika, a grad Sinj 4. 512.

Grad Sinj ima ulogu glavnog središta Sinjske, odnosno Cetinske krajine. Razlog tome je što su prigradska naselja srasla sa Sinjem, zbog nerazvijenosti funkcije središnjih naselja. Međuovisnost grada Sinja i Splita iz godine u godinu postaje sve veća zbog male udaljenosti između ova dva grada i sve bolje povezanosti istih.

Grad Sinj sve više ulaže u demografske mjere koje će pomoći zadržati mlado stanovništvo u Sinju i smanjiti najveći aktualni negativni demografski trend, a to je iseljavanje stanovništva.

³⁶ Grad Sinj: Prvi put uskrsnice za umirovljenike i nezaposlene!, Ferata (2022.) URL: <https://www.ferata.hr/grad-sinj-prvi-put-uskrsnice-za-umirovljenike-i-nezaposlene/>

³⁷ Prvi put u povijesti Sinja-gradonačelnik Bulj isplaćuje Alkaricu!, Sinj.hr (2022) URL: <https://www.sinj.hr/prvi-put-u-povijesti-sinja-gradonacelnik-bulj-isplacuje-alkaricu/>

POPIS LITERATURE

1. Akrap, Anđelko. *Demografski tokovi na prostoru cetinske krajine od početka 19. do početka 21. stoljeća // 300. obljetnica slavne obrane Sinja 1715. godine (1715. - 2015.) / Dukić, Josip ; Grbavac, Josip (ur.). Sinj, 2018. str. 201-229.*
2. Akrap, Anđelko. *Demografski uspon i pad Cetinske/sinjske krajine od sredine 19. do početka 21. stoljeća // Cetinska vrila, 25 (2017), 50; 49-58.*
3. Cvitanović, A. (2002.) *Geografski rječnik*, Zadar: Hrvatsko geografsko društvo Zadar-Zadar
4. Graovac, V. i Glamuzina, M. (2005.) *Contemporary demographic changes in the Town of Sinj, Croatia. Geoadria, 10 (2), 171-189.* (<https://hrcak.srce.hr/file/14818>)
5. Nejašmić, I. i Toskić, A. (2013.) *Starenje stanovništva u Hrvatskoj—sadašnje stanje i perspektive. Hrvatski geografski glasnik, 75. (1.), 89-110.* (<https://hrcak.srce.hr/file/155905>)
6. Šterc, S. i Komušanac, M. (2012). *NEIZVJESNA DEMOGRAFSKA BUDUĆNOST HRVATSKE – IZUMIRANJE I SUPSTITUCIJA STANOVNIŠTVA ILI POPULACIJSKA REVITALIZACIJA...?. Društvena istraživanja, 21 (3 (117)), 693-713.* (<https://hrcak.srce.hr/file/133671>)
7. Wertheimer-Baletić A. (1999.) *Stanovništvo i razvoj*, Zagreb: Mate

IZVORI PODATAKA

1. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, stanovni prema načinu korištenja, po gradovima/općinama*
2. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, kontingenti stanovništva, po gradovima/općinama*
3. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, stanovništvo prema spolu i starosti, po naseljima*
4. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, stanovništvo prema vjeri, po gradovima/općinama*

5. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, stanovništvo prema narodnosti, po gradovima/općinama*
6. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, stanovni prema načinu korištenja, po gradovima/općinama*
7. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, kontingenti stanovništva, po gradovima/općinama*
8. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, stanovništvo prema spolu i starosti, po naseljima*
9. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, stanovništvo prema vjeri, po gradovima/općinama*
10. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, stanovništvo prema narodnosti, po gradovima/općinama*
11. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. godine. Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2022.*
12. *Priopćenja 7.1.1. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2001. Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2002.-2021.*
13. *Gradovi u statistici – Doseljeno i odseljeno stanovništvo po gradovima, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2022.*
14. *Hrvatska u brojkama 2013., Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2013. (https://podaci.dzs.hr/media/w4jo4fmk/croinfig_2013.pdf)*
15. *Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015. – 2020., Grad Sinj, 2015. (<https://www.sinj.hr/Portals/12/Inicijalni%20nacrt%20Strategije%20razvoja%20grada%20Sinja-1.pdf>)*
16. *Strateški razvojni program Grada Sinja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, 2007. (<http://www.sinj.hr/wp-content/uploads/2018/03/Stratetki-razvojni-program-Grada-Sinja.pdf>)*
17. *Provedbeni program Grada Sinja, 2021. (<http://www.sinj.hr/wpcontent/uploads/2021/12/Provedbeni-program-Grada-Sinja.pdf>)*
18. *Cetinska krajina, Wikipedia URL: https://hr.wikipedia.org/wiki/Cetinska_krajina*

19. Nove brojke pokazuju razmjere kataklizme iseljavanja: Hrvata je više u Njemačkoj nego u BiH!, tportal.hr (2018.) URL: <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/infografika-nove-brojke-pokazuju-razmjere-kataklizme-iseljavanja-hrvata-je-vise-u-njemackoj-nego-u-bih-foto-20180411/print>

20. Nova demografska mjera u Sinju – mladima 75 tisuća kuna za rješavanje stambenog pitanja!, Gradonačelnik.hr (2022.) URL: <https://gradonacelnik.hr/aktualno/106220/>

21. Grad Sinj: Prvi put uskrsnice za umirovljenike i nezaposlene!, Ferata (2022.) URL: <https://www.ferata.hr/grad-sinj-prvi-put-uskrsnice-za-umirovljenike-i-nezaposlene/>

22. Prvi put u povijesti Sinja-gradonačelnik Bulj isplaćuje Alkaricu!, Sinj.hr (2022) URL: <https://www.sinj.hr/prvi-put-u-povijesti-sinja-gradonacelnik-bulj-isplacuje-alkaricu/>

POPIS SLIKA I TABLICA

Popis slika

Slika 1. Geografski položaj grada Sinja u Splitsko- dalmatinskoj županiji.....	2
Slika 2. Grad Sinj s prigradskim naseljima.....	5
Slika 3. Broj zaposlenih osoba u Gradu Sinju po mjesecima u razdoblju od 2016. do 2020. godine.....	8
Slika 4. Zaposlene osobe prema kategorijama djelatnosti 2020. godine u Gradu Sinju.....	9
Slika 5. Dobno-spolna struktura Grada Sinja 2011. godine (u%).....	13
Slika 6. Broj stanovnika po popisima (1857.-2021.).....	16
Slika 7. Kretanje broja stanovnika u Gradu Sinju (2001.-2021.).....	16
Slika 8. Prirodna promjena stanovništva Grada Sinja od 2001. do 2021. godine.....	19

Popis tablica

Tablica 1. Popisane osobe i stambene jedinice po naseljima, 2021. godine.....	7
Tablica 2. Broj nezaposlenih osoba i stopa nezaposlenih u Gradu Sinju u razdoblju od 2016. do 2020. godine (%).....	9
Tablica 3. Broj stanovnika po naseljima 2001. godine.....	11
Tablica 4. Apsolutna i relativna promjena broja stanovnika 2001./2021.	14
Tablica 5. Dobna struktura Grada Sinja u razdoblju od 2001. do 2011. godine.....	18
Tablica 6. Vanjska migracija stanovništva Hrvatske od 2011. do 2020. godine.....	20
Tablica 7. Vanjska migracija stanovništva Grada Sinja od 2011. do 2020. godine.....	21